

Wyprawy i programy badawcze

Katarzyna Greń

Zakład Geomorfologii

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Uniwersytet Warszawski

ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa

katarzyna_gren@wp.pl

BADANIA POLARNE WYDZIAŁU GEOGRAFII I STUDIÓW REGIONALNYCH UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO NA SPITSBERGENIE

Historia ekspedycji polarnych Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych sięga lat 70 - 80. XX wieku. Pierwsza, rekonesansowa wyprawa na Spitsbergen Zachodni odbyła się w 1978 roku. Jej kierownikiem był hydrolog, dr W. Lenart. Od tamtego czasu zorganizowano jeszcze 9 ekspedycji (samodzielnie, jak również uczestnicząc w wyprawach z innych ośrodków badawczych).

Wyprawy w latach 1978 - 1993

W 1978 roku miała miejsce jeszcze jedna wyprawa, w której uczestniczył pracownik Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych, mgr Wojciech Lewandowski. Wraz z mgr. Waldemarem Gogołkiem (Instytut Geologiczny) prowadzili badania geologiczne i geomorfologiczne obszaru Linnédalen znajdującego się w północno-zachodniej części Ziemi Nordenskiöld. Rezultatem było stworzenie szkicu geomorfologicznego północnej części doliny oraz fragmentu katalogu gleb strukturalnych.

Pierwsze trzy Akademickie Wyprawy Polarne w latach: 1980, 1985 i 1988 zostały zorganizowane i kierowane przez geomorfologa, dr. Andrzeja Musiała. W ramach ekspedycji badaniami terenowymi objęto wschodnią część Ziemi Nordenskiöld oraz rejon rozciągający się pomiędzy Bellsund, Van Mijenfjorden oraz Isfjorden. W ekspedycjach uczestniczyli studenci i pracownicy naukowcy Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych: kartografowie dr Bogdan Horodyski i mgr Krzysztof Kossobucki oraz geomorfolog mgr Jacek Drecki.

W Akademickiej Ekspedycji Polarnej '85 brali udział również naukowcy ze Szwecji, z prof. W. Karlen (glacjolog) na czele, oraz ze Słowacji J. Lácika (geomorfolog).

Biuletyn Polarny 19-20

W ramach tych ekspedycji prowadzono badania z zakresu glaciologii, geomorfologii i geologii. Podjęto się również skartowania geomorfologicznego i glaciologicznego części Ziemi Nordenskiölda. Owoce badań było opracowanie Geomorphological map of Nordenskiöld Land w skali 1: 75 000 oraz Marginal Zone of Linneus Glacier w skali 1: 3000.

W 1993 roku w ramach kolejnej Akademickiej Wyprawy Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych kontynuowano badania strefy marginalnej lodowca Erdmanna (Ziemia Nordenskiölda), rozpoczęte w czasie wypraw w 1985 i 1988 roku.

Wyprawy w latach 2001-2013

Po kilkuletniej przerwie, pracownicy i studenci Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego podjęli na nowo badania na Spitsbergenie, skupiając się na obszarze równiny Kaffiøyry, będącej częścią Ziemi Oskara II.

W 2001 roku badania geomorfologiczne w strefie marginalnej lodowca Elizy prowadził mgr Maciej Dąbski, skupiając się na analizie gruntów strukturalnych. i innych form sortowania powierzchniowego. Badania te zaowocowały rozprawą doktorską.

Dokładnie 10 lat później geomorfologdy mgr Sylwia Wąsowska i Katarzyna Greń uczestniczyły w XXXVII Wyprawie Polarnej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, w ramach której prowadziły badania geomorfologiczne na przedpolach lodowców Waldemara oraz Aavatsmarka. Wynikiem badań terenowych była praca magisterska. Prace geomorfologiczne były kontynuowane w latach 2013 i 2014 roku przez mgr K. Greń w ramach XXXIX i XXXX Wyprawy Polarnej UMK.

Badania polarne prowadzone na Spitsbergenie przez pracowników i studentów Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych skupiały się przede wszystkim na zagadnieniach geomorfologicznych, geologicznych oraz kartograficznych. Początkowo, w trakcie pierwszych wypraw badania prowadzono na Ziemi Nordenskiölda, po 2000 roku obszarem zainteresowań naukowych stał się Rejon Kaffiøyry, w pobliżu stacji polarnej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Opisane powyżej badania polarne zaowocowały kilkudziesięcioma artykułami, dwoma pracami dyplomowymi (pracą magisterską oraz rozprawą doktorską) oraz mapami.

Wyprawy i programy badawcze

BIBLIOGRAFIA

- DĄBSKI, M. 2005. *Small-scale Sorted Nets on Glacial Till*, Flaaajokull (Southeast Iceland) and Elisbreen (Northwest Spitsbergen). *Permafrost and Periglacial Processes* 16: 305-310.
- GREŃ, K. 2012. Wpływ środowiska glacialnego na obróbkę klastów frakcji zwirowej budujących moreny czołowe na przykładzie lodowca Waldemara (NW Spitsbergen). Praca magisterska.
- GOGOŁEK, W., LEWANDOWSKI, W. 1980. Preliminary geomorphological characteristic of Linnédalen (Spitsbergen, Svalbard Archipelago). *Polish Polar Research* 1(4): 7-19.
- HORODYSKI, B. 1995. *In Memoriam: Andrzej MUSIAŁ (1947-1995)*. *Polish Polar Research* 16(1-2): 97-102.
- MUSIAŁ, A. 1985. Traces of the glaciations in the northwest part of Nordenskiöld Land (West Spitsbergen). *Polish Polar Research* 4(6): 497-513.
- MUSIAŁ, A. 1990. Polar Research of the Faculty of Geography and Regional Studies of the University of Warsaw at Spitsbergen in the years 1980-1988. *Miscellanea Geographica* 4: 49-51.
- MUSIAŁ, A. 1992. *Morphology of the lower part of Berzeliusdalen (Nordenskiöld Land)*. Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen UMCS. Lublin. 53-58
- MUSIAŁ, A. 1994. Evolucja strefy marginalnej Erdmannbreen w latach 1985-1993 (Spitsbergen Zachodni). *Problemy Klimatologii Polarnej* 4: 169-173.
- MUSIAŁ, A., DRECKI, J., HORODYSKI, B., KOSSOBUCKI, K. 1991. *Quaternary sediments of the southwestern Nordenskiöld Land, West Spitsbergen*. *Polish Polar Research* 2(12): 137-147

Karolina Kościńska¹, Karol Faehnrich¹, Maciej Manecki¹, Jarosław Majka^{1,2}

¹Akademia Górniczo-Hutnicza,
al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków;
k.m.kosminska@gmail.com

²Department of Earth Sciences, Uppsala University,
Villavägen 16, 752-36 Uppsala, Sweden
jaroslaw.majka@geo.uu.se

GEOLOGICZNE WYPRAWY AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ NA SVALBARD W LATACH 2014 – 2015

Badania mineralogiczne, petrologiczne i geochemiczne prowadzone przez geologów Katedry Mineralogii, Petrografii i Geochemii AGH w Krakowie mają na celu m.in. rekonstrukcję warunków i historii metamorficznej wybranych, reprezentatywnych fragmentów podłoża